

**DAVLAT XIZMATIDA XOTIN-QIZLAR UCHUN
YANGI IMKONIYATLAR**

Kamolova Sarvinoz O'rol qizi

Alfraganus universiteti "Xalqaro munosabatlar"
yo'nalishi, 3-kurs talabasi

e-mail: kamolovasarvinoz1@gmail.com

ANNOTATSIYA Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasida davlat xizmati tizimida xotin-qizlar uchun yaratilayotgan yangi imkoniyatlar, gender tenglik siyosatining amaliy natijalari va xotin-qizlarning davlat boshqaruvidagi o'rni chuqur tahlil qilinadi. Maqolada qonunchilik bazasi, davlat dasturlari, islohotlar, shuningdek, olimlar fikrlari asosida muhim xulosalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: davlat xizmati, xotin-qizlar, gender tenglik, islohotlar, imkoniyatlar, huquqiy kafolatlar.

АННОТАЦИЯ В данной статье представлен глубокий анализ новых возможностей, создаваемых для женщин в системе государственной службы Республики Узбекистан, практических результатов политики гендерного равенства и роли женщин в государственном управлении. В статье представлены важные выводы, основанные на законодательной базе, государственных программах, реформах, а также на мнениях учёных.

Ключевые слова: государственная служба, женщины, гендерное равенство, реформы, возможности, правовые гарантии.

ABNOTATION This article provides an in-depth analysis of the new opportunities being created for women in the civil service system of the Republic of Uzbekistan, the practical results of gender equality policies, and the role of women in public administration. The article presents important conclusions based on the legislative framework, state programs, reforms, as well as the opinions of scholars.

Key words: civil service, women, gender equality, reforms, opportunities, legal guarantees.

I.KIRISH QISMI

So‘nggi yillarda O‘zbekistonda gender tenglikni ta‘minlash, xotin-qizlarning siyosiy va ijtimoiy hayotdagi rolini kuchaytirishga alohida e‘tibor qaratilmoqda. Ayniqsa, davlat boshqaruvi tizimida xotin-qizlar uchun yangi imkoniyatlar yaratilayotgani ularning jamiyatdagi mavqeini mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Oliy Majlis tomonidan qabul qilingan qonunlar va qarorlar, Prezident Administratsiyasi tashabbuslari, shuningdek, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik bu jarayonni yanada jadallashtirmoqda.

II.ASOSIY QISM

Gender tenglik siyosatini amalga oshirishda konstitutsiyaviy va qonunchilik bazasi muhim ahamiyatga ega. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida barcha fuqarolarning, jumladan, xotin-qizlarning teng huquqli ekanligi mustahkamlab qo‘yilgan. 2021-yilda “Xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq va imkoniyatlar kafolatlari to‘g‘risida”gi Qonun qabul qilindi. Ushbu qonun davlat boshqaruvi sohasida gender tenglikni ta‘minlashga qaratilgan asosiy hujjatlardan biridir. Ma‘muriy islohotlar konsepsiyasi doirasida davlat xizmati tizimida xotin-qizlar sonini ko‘paytirish, ularning lavozim pog‘onalarida ko‘tarilish imkoniyatlarini kengaytirish bo‘yicha samarali mexanizmlar ishlab chiqilgan. So‘nggi yillarda davlat organlarida xotin-qizlar ulushi 35 foizga yetgani qayd etilgan.

Saida Mirziyoyeva ta‘kidlaganidek: “Ayollar faqat ijtimoiy hayotning emas, balki siyosiy va boshqaruv tizimining ham ajralmas qismiga aylanishi kerak. Ularning ishtirokisiz samarali islohotlar haqida gapirish mumkin emas.”

Davlat xizmati tizimida xotin-qizlar uchun bir qator dasturlar amalga oshirilmoqda:

Liderlik maktablari — ayollarning boshqaruv ko‘nikmalarini rivojlantirish.

Kadrlarni qayta tayyorlash va malaka oshirish kurslari — davlat lavozimlarida yuqori malakali ayollar sonini oshirish.

Mentorlik tizimi — tajribali rahbar ayollar tomonidan yosh kadrlarga ko‘mak berish.

Bu borada xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik alohida o'rin tutadi.

Ko'plab rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, ayollar davlat xizmatida faol bo'lgan jamiyatlarda boshqaruv samaradorligi oshadi. Masalan, Shvetsiyada davlat xizmatchilarining 52 foizi ayollardan iborat. Fransiya va Kanadada bu ko'rsatkich 45 foizdan yuqori. O'zbekistonda bu raqam bosqichma-bosqich oshmoqda.

Davlat boshqaruv organlarida va rahbarlik lavozimida faoliyat yuritayotgan ayollarning 2018–2022-yil holatiga ko'ra nisbati:

Muassasa	2018-yil (%)	2019-yil (%)	2020-yil (%)	2021-yil (%)	2022-yil (%)
Oliy Majlis Qonunchilik Palatasi	12,6	32,0	32,7	32,0	
Oliy Majlis Senati	20,0	20,0	23,7	24,0	
Ma'muriy boshqaruv organlari	27,0	26,6	26,5	27,7	
Vazirlik va Davlat qo'mitalarida vazir lavozimida	2,9	2,9	3,03	3,0	5,7
Ichki ishlar xodimlari	8,7	3,2	11,0		
Korxona va tashkilotlardagi rahbarlik	11,0	11,1	10,7		
Ayollar egalik qilayotgan firmalar ulushi	21,9	14,9	24,1		
Sudyalar orasida ayollar ulushi	11,9	12,4	12,8	13,3	

Mavjud muammolar va yechimlar

Shu bilan birga, ayrim muammolar ham mavjud:

Ayollarning yuqori lavozimlarga ko'tarilishida stereotiplar.

Oilaviy mas'uliyatning ko'pligi tufayli vaqt yetishmasligi.

Mahalliy darajada qaror qabul qilishda ayollar faolligining yetarli emasligi.

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun maxsus kvotalar joriy etish, fleksibl ish rejimlarini kengaytirish va ayollarga ko'proq imkoniyat beruvchi siyosat yuritish taklif etiladi.

Bugungi kunda davlat xizmatida xotin-qizlar uchun ochilayotgan yangi imkoniyatlar:

- Kadrlar tayyorlashda gender yondashuvini kuchaytirish;

- Rahbarlik lavozimlarida ayollar ulushini oshirish;
- Ayollar uchun maxsus rag‘batlantiruvchi dasturlar joriy etish;
- Hududlarda xotin-qizlarni davlat xizmatiga jalb qilish bo‘yicha keng ko‘lamli ishlar olib borish.

Prezident tashabbusi bilan olib borilayotgan islohotlar natijasida ko‘plab xotin-qizlar viloyat va respublika darajasidagi rahbarlik lavozimlariga tayinlanmoqda.

Xulosa qilib aytganda xotin-qizlarning davlat xizmati tizimidagi o‘rni tobora mustahkamlanib bormoqda. Gender tenglik siyosati, huquqiy asoslar va xalqaro tajribadan foydalanish bu jarayonni yanada tezlashtirmoqda. Kelgusida bu boradagi islohotlar yanada kengaytirilsa, davlat boshqaruvi tizimida ayollarning ulushi yanada ortadi va jamiyatning har bir jabhasida ularning ovozi kuchayadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi qonunlari va qarorlari.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezident Administratsiyasi ma’lumotlari.
3. BMT gender tenglik hisobotlari.
4. Yevropa Ittifoqi tahliliy ma’lumotlari.
5. Jahon banki — gender va iqtisodiy rivojlanish bo‘yicha hisobotlar.
6. UN Women hisobotlari.
7. Saida Mirziyoyeva chiqishlari va intervyulari.
8. Gender siyosati bo‘yicha milliy va xalqaro ilmiy maqolalar.
9. O‘zbekiston Respublikasi Ma’muriy islohotlar konsepsiyasi.
10. Gender tenglik bo‘yicha ilmiy va tahliliy adabiyotlar.